

Γρηγόρης Αυξεντίου ες αεί! 60 χρόνια από το θάνατο του αγωνιστή του αντιαποικιακού αγώνα της Κύπρου

[Πολιτισμός](#) / [Δοκίμια](#)

[Στέλιος Κούκος](#)

Τέτοιες μέρες πριν από 60 χρόνια το πανελλήνιο είχε συγκλονισθεί από την είδηση ότι ο υπαρχηγός της Εθνικής Οργάνωσης Κυπρίων Αγωνιστών (ΕΟΚΑ) Γρηγόρης Αυξεντίου (1928 – 1957) ήταν νεκρός. Ο Αυξεντίου σκοτώθηκε από τις βρετανικές δυνάμεις κατοχής της Κύπρου, ύστερα από προδοσία, μέσα στο κρησφύγετό του που βρισκόταν κοντά στη μονή Μαχαιρά, στις 3 Μαρτίου του 1957. Ο θάνατός του ήταν οικτρός και απάνθρωπος. Ο κατοχικός στρατός αφού έπειτα από αρκετές ώρες μάχης δεν κατάφερε να τον θέσει εκτός μάχης, περιέλουσε το καταφύγιό του με βενζίνη και το πυρπόλησε.

Τότε ο αντιαποικιακός και ενωτικός αγώνας της Κύπρου με την Ελλάδα βρισκόταν στο δεύτερο έτος του και το γεγονός αυτό ήταν οπωσδήποτε ένα πολύ μεγάλο πλήγμα για την οργάνωση και τον ίδιο τον αγώνα.

Ο Γρηγόρης Αυξεντίου ήταν από τους λίγους μαχητές της οργάνωσης που είχε στρατιωτική εκπαίδευση και γι' αυτό ο αρχηγός της ΕΟΚΑ Γεώργιος Γρίβας Διγενής, όταν εκτίμησε τις ικανότητές του, τον τοποθέτησε δεύτερο τη τάξει στην ιεραρχία. Και πράγματι ο Αυξεντίου απέδειξε την πολεμική δεινότητά του στο πεδίο της μάχης, στις συγκρούσεις με τα κατοχικά στρατεύματα. Ιδιαίτερα χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της σύγκρουσης στα Σπήλια, κατά την οποία ο υπαρχηγός της ΕΟΚΑ κατάφερε να φέρει αντιμέτωπες μεταξύ τους τις ίδιες τις αγγλικές δυνάμεις, προκαλώντας τους σημαντικές απώλειες. Να πώς διηγείται ο ίδιος το κατόρθωμά του αυτό σε γράμμα που απηύθυνε σε κάποιον φίλο του: «Έστησα ένα σπουδαίο παιχνίδι στους 'κκότσιηδες', που θα το θυμούνται εφ' όσον θα υπάρχει βρετανικός στρατός. Έβαλα δύο τάγματα κι αλληλοσυγκρούονταν και γέμισαν την χαράδρα πτώματα, κι εγώ έφυγα κατρακυλιστός με τον τρόπο που ξέρεις μέσ' απ' τα μάτια τους...».

Σύντομα όμως η ανταρτική δεινότητα του Αυξεντίου εκτιμήθηκε και ανέβηκε και στο βρετανικό πολεμικό χρηματιστήριο. Έτσι από τις 250 λίρες Αγγλίας που τον είχαν επικηρύξει στην αρχή του αγώνα, στη συνέχεια τα λύτρα της προδοσίας έφτασαν στις 5.000 λίρες!

Εκείνο, όμως, που ανέδειξε και αποθέωσε τον ήρωα του αντιαποικιακού και ενωτικού αγώνα της Κύπρου ήταν το απaráμιλλο σθένος του στη μαρτυρική του συνάντηση με το θάνατο. Όπως φαίνεται από τη στάση του και από τις μαρτυρίες των συναγωνιστών, ο ίδιος σε καμιά στιγμή δεν φοβήθηκε το θάνατο. Γιατί τι άλλο μπορεί να σημαίνουν τα λόγια του λίγο πριν τους διατάξει να παραδοθούν: «Εγώ θα πολεμήσω και θα πεθάνω. Πρέπει να πεθάνω»! Και μάλιστα, όταν επέστρεψε στο κρησφύγετο ένας από τους συντρόφους του, του είπε: «Ο σπόρος που σπείραμε, βλάστησε. Άναψε και φούντωσε η φλόγα στις καρδιές όλων των Ελλήνων. Τίποτε δεν μπορεί πια να τη σβήσει. Η λευτεριά θ' ανατείλει όπου και να 'ναι και ο θάνατός μας θα τη φουντώσει ακόμη περισσότερο»!

Την ίδια παλικαριά όμως έδειξε και ο πατέρας του όταν κλήθηκε από τους Άγγλους στο νεκροτομείο, για να αναγνωρίσει το καμένο σώμα του παιδιού του. Αφού, λοιπόν, είδε και αναγνώρισε το παραμορφωμένο σώμα του γιου του, βγήκε από το νεκροτομείο χαμογελαστός και μπήκε ατάραχος στο αυτοκίνητο του δικηγόρου που τον συνόδευε. Όταν όμως απομακρύνθηκαν από το χώρο στον οποίο ήταν άγγλοι στρατιωτικοί, ο Πιερής Αυξεντίου άρχισε να δακρύζει και τότε ο δικηγόρος τον ρώτησε: «Τι έγινε μέσα, σε είδα να βγαίνεις χαμογελαστός, δεν ήταν ο Γρηγόρης, τελικά»; Τότε ο πατέρας του ήρωα είπε: «Όχι, γιε μου, να μην μας βλέπουν οι σκύλοι να κλαίμε»!

Ο Πιερής Αυξεντίου σε ποίημα που έγραψε για το γιο του γράφει: «Παιδί μου, όταν σ' αντίκρισα, ήμουν απελπισία/ στάθηκα και σε κοίταζα όμως με ψυχραιμιά./ Γύρισα και τους μίλησα, παιδί μου, όταν σε είδα,/ - Άγγλοι, αυτό που κάνατε ήταν θηριωδία».

Αντίστοιχη όμως αγέρωχη και περήφανη συμπεριφορά έδειξε και η μητέρα του Γρηγόρη, Αντωνού Αυξεντίου, η οποία σε ποίημα που έγραψε και το απήγγελλε στο πρώτο μνημόσυνο του παιδιού της, είπε και τους εξής στίχους: «Ξύπνα να δεις την μάνα σου που στέκεται κοντά σου/ τζι έκαμεν σίδερον καρκιάν όπως την λεβεντιάν σου» και «Μια μάνα τέτοιου ήρωα εν προσβολή να κλάψει,/ προσβάλλει τον λεβέντη της, τζιείνον που να απολάψει./ Χαλάλιν της πατρίδος μου, ο γιος μου, η ζωή μου»!

Όσο για τον ίδιο το «σταυραετό του Μαχαιρά», θα πρέπει να ομολογήσουμε πως

τελικά είχε μία φοβία. Την αναφέρει στο ίδιο γράμμα που αναφέραμε πιο πάνω που απευθυνόταν σε φίλο του. Του γράφει, λοιπόν: «Είναι της τύχης μου φαίνεται όπου πάω να με κυνηγά η προδοσία. Δεν έφτασα να καλοκάτσω όταν έφυγα από κοντά σας και εφάνη αμέσως ο προδότης. Τώρα τρέχω διαρκώς κυνηγημένος από την προδοσία.

Το μόνο που έχω να σου τονίσω είναι να φυλάγεις από την προδοσία. Τη φοβήθηκα».

Και πράγματι η προδοσία ήταν για εκείνον η αχίλλειος πτέρνα του...

Κείμενα Αρχείο εφημερίδας «Μακεδονία»

Αυγουστής Ευσταθίου

Πέτρος Παπαπολυβίου

Επιμέλεια αφιερώματος, εισαγωγή

Στέλιος Κούκος

<http://bit.ly/2m8IYmO>